Uchwała nr 695/2022
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 21 lipca 2022 r.

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Wyższej Szkoły Bankowej w Warszawie o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku język angielski w biznesie na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym, prowadzonego przez Ministra Edukacji i Nauki pod sygn. DSW-WNN.8014.62.2022.KT.4

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią zespołu nauk humanistycznych oraz nauk teologicznych, a także II zespołu nauk społecznych, prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: ekonomia i finanse, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, nauki o zarządzaniu i jakości, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku język angielski w biznesie na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Uzasadnienie:

1. Wewnętrznie niespójna koncepcja kształcenia w odniesieniu do roli dyscyplin naukowych w procesie kształcenia.

   Wnioskowany kierunek jest odpowiedzią na związane ze znacznym rozwojem komunikacji marketingowej potrzeby rynku pracy, na którym zglobalizowana digitalizacja promocji marek determinuje zapotrzebowanie na specjalistów marketingu i reklamy zaopatrzonych w praktyczne umiejętności pracy w środowisku biznesowym oraz rozwiniętymi kompetencjami i sprawnościami komunikacyjnymi z zakresu języka angielskiego. Tak zdefiniowanym potrzebom rynku pracy nie w pełni odpowiada nazwa kierunku studiów i sylwetka absolwenta. Nazwa kierunku wskazuje bowiem, że są to studia nad językiem, podczas gdy koncepcja kształcenia wskazuje, że chodzi o wyposażenie studenta tylko w komunikacyjne umiejętności językowe. Sylwetka absolwenta zakłada, że absolwent będzie znał i rozumiał interdyscyplinarne powiązania językoznawstwa oraz marketingu i że będzie posiadał uporządkowaną wiedzę o kompleksowej naturze i specyfice języka angielskiego oraz jego znaczeniu w kształtowaniu jednostek, społeczeństw i kultur w stosunku do zakładanych sprawności komunikacyjnych, dla których kompetencje językoznawcze mają nadmiarowy charakter. Jednocześnie na kierunku oferuje się dwie specjalności, z których jedna *translation in business management* przygotowuje studenta na realia współczesnego rynku i świata biznesu potrzebującego wszechstronnie, a zarazem ekspercko przygotowanych tłumaczy i osadzona jest w dyscyplinie językoznawstwo, jej subdyscyplinie translatoryka, a druga *Influencer marketing i komunikacja rynkowa* przygotowuje do podjęcia pracy jako product manager specjalista ds. sprzedaży internetowej, analityk rynku, ekspert ds. badań marketingowych, copywriter, specjalista ds. SEO, social media manager czy specjalista ds. customer experience, która z dyscypliną językoznawstwo nie ma nic wspólnego. To powiązanie kompetencji językoznawczych

z jedną specjalnością wskazuje na kontekstową rolę językoznawstwa związaną różnymi uwarunkowaniami działalności zawodowej i że dyscyplina ta nie stanowi teoretycznych podstaw całego kierunku.

2. Niewłaściwe przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych.

   Przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej językoznawstwo w 55% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów do dyscypliny naukowej językoznawstwo jest niewłaściwe, ponieważ utożsamia językoznawstwo z praktyczną znajomością języka i umiejętnością komunikacji w kontekście międzykulturowym. Kompetencje te odnoszą się wyłącznie do operacyjnej wiedzy dotyczącej systemu języka i reguł poprawności posługiwania się nim, a także znajomości kulturowych norm komunikacji w kontekście biznesowym, a nie o podbudowanej teoretycznie wiedzy w dyscyplinie językoznawstwo i jej zastosowań praktycznych. Jednoczesne ukierunkowanie tylko jednej z dwóch oferowanych specjalności na rozwijanie kompetencji językoznawczych wskazuje na kontekstową związaną z wykonywaniem zawodu tłumacza rolę tej dyscypliny w procesie kształcenia.

3. Efekty uczenia się nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych.

   Spośród założonych dla kierunku efektów uczenia się w kategorii wiedza, które zostały powiązane z charakterystyką o kodzie P6S_WG dwa pierwsze efekty (przy czym pierwszy efekt wprost, a drugi domyślne) odnoszą się jednocześnie do dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek, przy czym oba te efekty zakładają osiągnięcie przez studentów symetrycznych kompetencji w zakresie teorii i terminologii w zakresie całych tych dyscyplin. Jednocześnie efektom tym towarzyszy w stosunku do nich redundantny, a jednocześnie zawężający kompetencje językoznawcze efekt: „w stopniu zaawansowanym terminologię i metodologię z zakresu językoznawstwa stosowanego i komunikacji językowej z naciskiem na język biznesu". Pozostałe efekty uczenia się powiązane z tą charakterystyką odnoszącą się do języka, dotyczą wiedzy językowej, a nie językoznawczej, znajomości: 1) frazeologii języka angielskiego ze szczególnym naciskiem na język biznesu w stopniu umożliwiającym sprawne wykorzystanie języka specjalistycznego w zakresie komunikacji w biznesie, 2) struktury gramatyki języka angielskiego na poziomie zaawansowanym zarówno w języku mówionym jak i pisanym w stopniu umożliwiającym sprawne wykorzystanie języka specjalistycznego w zakresie biznesu, 3) cech fonetycznych języka angielskiego różnice w wymowie głosek i akcentowaniu wyrazów i zdań pomiędzy językiem angielskim a językiem rodzimym, 4) zasad planowania i tworzenia spójnego tekstu w języku angielskim, w tym zasady prowadzenia korespondencji biznesowej. Ponadto Jeden z efektów powiązanych z tą charakterystyką odnosi się do znajomości kultury krajów angielskiego obszaru językowego ze szczególnym uwzględnieniem kultury biznesowej i korporacyjnej, choć dyscyplina ta nie została wskazana, jako dyscyplina stanowiąca teoretyczne podstawy kierunku i kierunek nie został do niej przyporządkowany.
   Niektóre założone dla kierunku ogólne efekty uczenia się w kategoriach wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne założone dla kierunku są powiązane jednocześnie z dwiema charakterystykami PRK, tymczasem zakresy znaczeniowe tych charakterystyk są odrębne, co prowadzi np. do paradoksalnych sytuacji, w których w efektach uczenia się powiązanych jednocześnie z charakterystykami P7S_WG i P7S_WK dyscypliny naukowe, do

których został przyporządkowany kierunek stanowią kontekst same dla siebie. Tak jest np. w przypadku efektu odnoszącego się do znajomości frazeologii języka angielskiego ze szczególnym naciskiem na język biznesu w stopniu umożliwiającym sprawne wykorzystanie języka specjalistycznego w zakresie komunikacji w biznesie oraz znajomości kultury krajów angielskiego obszaru językowego ze szczególnym uwzględnieniem kultury biznesowej i korporacyjnej.
Efekty uczenia się nie wskazują jednoznacznie na poziom kompetencji językowych, które osiągają absolwenci kierunku, wskazując raz na B2, a innym razem na B2+ wg ESOKJ, przy czym kompetencje językowe na poziomie B2+ zostały powiązane z charakterystyką P6S_UW, która odnosi się do zastosowania wiedzy, co wynika z błędnego identyfikowania kompetencji językowych z językoznawczymi.

4. Sposób sformułowania efektów uczenia się nie pozwala na stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji.

   W procesie uszczegóławiania efektów kierunkowych dla poszczególnych zajęć ich sformułowanie bardzo odchodzi od brzmienia efektu generycznego lub przestaje z nim mieć cokolwiek wspólnego. Na przykład efekt, wg którego student zna i rozumie „w stopniu zaawansowanym kluczowe teorie i współczesne koncepcje z zakresu dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów (językoznawstwo / nauki o zarządzaniu)" jest uszczegóławiany m.in. przez efekty o następującej treści:
   - „zna najważniejsze fakty i zjawiska kulturoznawcze i realioznawcze w obrębie języka angielskiego i odwoływania się do nich w sytuacjach biznesowych" (*Business English*; choć kulturoznawstwo nie jest częścią językoznawstwa ani nauk o zarządzaniu i jakości);
   - „ma świadomość fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji, w tym etykiety w biznesie międzynarodowym" (*Business English*; choć etykieta nie jest kluczową teorią ani koncepcją z zakresu językoznawstwa ani nauk o zarządzaniu i jakości);
   - „omawia najważniejsze dzieła i kamienie milowe w historii literatury angielskiej i amerykańskiej" (*historia języka angielskiego i literatury angielskojęzycznej*);
   - „zna istniejącą na rynku ofertę bezpłatnych i licencjonowanych programów CAT, jak też ich podstawowe cechy" (*English for finance and accounting*);
   - „rozpoznaje i charakteryzuje etapy stanowienia i stosowania prawa, zna rodzaje wykładni prawa, opisuje reguły kolizyjne w systemie prawa" (*podstawy prawa*);
   - „wymienia angielskie nazwy najważniejszych instytucji, koncepcji i instrumentów prawnych oraz wskazuje ich główne cechy" (*English for law*);
   - „dysponuje słownictwem i frazeologią pozwalającą na efektywną komunikację w typowych sytuacjach negocjacyjnych" (*negocjacje w biznesie*).

   Szczegółowe efekty uczenia się założone dla poszczególnych zajęć powiązane są nawet z kilkunastoma założonymi dla kierunku efektami uczenia się, co prowadzi do dalekiego uogólnienia tych efektów uczenia się, łączenia różnych kompetencji opisanych w różnych ogólnych efektach uczenia się i jednocześnie pomijania części z nich. Jednocześnie dla części zajęć trwających kilka semestrów nie sformułowano efektów uczenia się osiąganych przez studentów w każdym z semestrów, uwzględniających progres kompetencji studentów.

Opisane powyżej cechy efektów uczenia się skutkują brakiem możliwości stworzenia systemu weryfikacji, zapewniającego, że wszyscy studenci kierunku osiągną wszystkie ogólne efekty uczenia się.

5. Treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

   Treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia wszystkich zakładanych dla kierunku ogólnych efektów uczenia się, m.in. student zna i rozumie:
   - „w stopniu zaawansowanym kluczowe teorie i współczesne koncepcje z zakresu dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów; językoznawstwo nauki o zarządzaniu";
   - „w stopniu zaawansowanym wybrane pojęcia i zagadnienia z zakresu dyscyplin naukowych tego kierunku pod kątem ich praktycznego zastosowania w działalności biznesowej w krajach angielskiego obszaru językowego";
   - „w stopniu zaawansowanym wybraną terminologię z zakresu kultury i życia codziennego ze szczególnym uwzględnieniem realiów i kultury biznesowej krajów angielskiego obszaru językowego"
   - „w stopniu zaawansowanym terminologię i metodologię z zakresu językoznawstwa stosowanego i komunikacji językowej z naciskiem na język biznesu",

   co jest skutkiem m.in. wiązania pojedynczych szczegółowych efektów uczenia się z wieloma ogólnymi założonymi dla kierunku efektami uczenia się. I tak typowym przykładem jest *metodyka pracy projektowej*, dla której sformułowano efekty uczenia się powiązane m.in. z cytowanymi wyżej efektami ogólnymi: ale treści programowe dotyczą podstaw psychologicznych procesów uczenia się, różnych uwarunkowań tego procesu, stylów uczenia się, metod pracy projektowej: łańcuchowej metody skojarzeń, rymowania liczbowego, zakładek, map myśli, przemówień, a literatura dla tych zajęć powiązania jest z naukami psychologicznymi i pedagogicznymi.

6. Przeszacowany został wymiar zajęć dla praktycznej nauki języka angielskiego.

   Koncepcja kształcenia zakłada progres kompetencji językowych z poziomu B2 ESOKJ do C1 w liczbie 330 godzin zajęć (studia stacjonarne) lub 236 godzin zajęć (studia niestacjonarne) z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów oraz 25 punktów ECTS, co daje ok. 625 godzin całkowitego nakładu pracy studenta, przy czym kompetencje te podnoszone są jeszcze podczas innych zajęć prowadzonych w języku angielskim. Wytyczne ESOKJ zakładają na ten progres 200-300 godzin całkowitego nakładu pracy studenta, tak więc zaproponowany wymiar zajęć dwukrotnie wyższy od potwierdzanego doświadczaniem czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanego przyrostu kompetencji.

7. Do zajęć do wyboru zostały zaliczone zajęcia, które nie zapewniają indywidualizacji ścieżki ze względu na zróżnicowanie problematyki zajęć.

   Do zajęć do wyboru zostały zaliczone praktyki zawodowe, w przypadku których nie przewidziano powiązanych ze specjalnością efektów uczenia się i treści programowych i w przypadku których studenci nie dokonują wyboru problematyki, lecz miejsca ich odbywania oraz powiązanego z tym opiekuna praktyki w zakładzie pracy.

8. Zasady realizacji praktyk zawodowych nie gwarantują ich prawidłowego przebiegu.

   Praktyka zawodowa została podzielona na cztery części, w semestrze 1, 2, 3 i 4 (w sumie 960 godz.), przy czym dla wszystkich etapów założono identyczne efekty uczenia, które nie zakładają zróżnicowania kompetencji w powiązaniu z progresem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów czy rodzajem praktyki, co konsekwentnie odnosi się również do treści programowych. Opis wymagań stawianych miejscom odbywania praktyk nie jest specyficzny dla kierunku, nie jest powiązany z branżami, o których mowa w koncepcji kształcenia i odnosi się jedynie do możliwości wykorzystania języka angielskiego. Nie wykazano, że system zapewniania jakości kształcenia obejmuje systematyczną ocenę z udziałem studentów programu praktyk, opiekunów praktyk w zakładach pracy, sposobu realizacji praktyk i zapewnia wykorzystanie informacji zwrotnych w doskonaleniu praktyk zawodowych. Niezależnie od wybranej specjalności, student ma w ich trakcie osiągnąć efekt uczenia się „sprawnie tłumaczy z języka polskiego na angielski oraz z języka angielskiego na język polski", który odpowiada treściom kształcenia wyłącznie dla specjalności *translatorycznej*.

9. Przyjęte na kierunku zasady dyplomowania nie odpowiadają przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin naukowych i profilowi studiów.

   Efekty uczenia się dla seminarium dyplomowego są tak ogólne, że mogą stanowić część opisu seminarium z dowolnej dyscypliny na dowolnym kierunku studiów. Jednocześnie treści programowe dla seminarium nie odnoszą się językoznawstwa jako dyscypliny wiodącej dla kierunku, lecz ogólnie do nauk społecznych i metodologii badań w naukach społecznych. Dla kierunku nie określono także merytorycznych kryteriów, jakie powinna spełniać praca dyplomowa z uwzględnieniem progresu między poziomami studiów i praktycznego profilu studiów.

10. Dobór nauczycieli akademickich nie umożliwia osiągnięcia przez studentów ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się.

    Potencjał kadrowy kierunku, w którym jedna osoba ze stopniem doktora habilitowanego i dwie osoby ze stopniem doktora reprezentują dyscyplinę językoznawstwo, nie zapewnia osiągnięcia efektów uczenia się w dyscyplinie językoznawstwo, która jest wiodącą dla kierunku. Nie skutkuje to bezpośrednio nieprawidłową obsadą zajęć, ponieważ treści z zakresu językoznawstwa zostały ograniczone, do stopnia, który nie pozwala na osiągnięcie efektów uczenia się dla tej dyscypliny naukowej. Ponadto na ten potencjał wśród osób posiadających stopień naukowy składa się jedna osoba reprezentująca literaturoznawstwo, siedem - nauki ekonomiczne, trzy - psychologię, dwie - nauki prawne, i po jednej - literaturoznawstwo, pedagogikę, filozofię i bezpieczeństwa wewnętrznego. Dodatkowo wniosek zawiera sprzeczne informacje dotyczące obsady w sylabusach zajęć i w wykazie osób prowadzących zajęcia. Szczegóły zawiera załącznik do uchwały.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Edukacji i Nauki o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Edukacji i Nauki,
2. Rektor Wyższej Szkoły Bankowej w Warszawie.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Stanisław Wrzosek